

Er is geen toelichting op de redenen die ten grondslag hebben gelegen aan het huidige bekostigingssysteem. In de jaren '80 en '90 heeft het verschil in bekostiging ertoe geleid dat een kaalslag in het onderwijsaanbod in de dunbevolkte plattelandsgebieden kon worden beperkt. De keuze die besturen toen hebben gemaakt om dat aanbod zo goed mogelijk in stand te houden door vorming van brede scholengemeenschappen en concentratie van het onderwijsaanbod (incl. huisvesting op een/enkele locaties) was noodzakelijk om een breed onderwijsaanbod in stand te houden en wordt nu afgestraft door de spelregels te veranderen.

Er wordt voorbijgegaan aan de fors negatieve effecten die dit heeft voor m.n. de brede scholengemeenschappen met één vestiging, die veelal ook nog eens gesitueerd zijn in regio's met een sterke krimp (in ons geval >20%). Die scholen moeten nu al alle zeilen bijzetten om de gevolgen van de krimp op te vangen en kunnen in hun meerjarenbeleid niet nog een bezuiniging van (in ons geval >3%) binnen de begroting opvangen en tegelijkertijd het huidige aanbod in stand houden.

Er zitten prikkels in het oude systeem maar die zitten ook in het nieuwe systeem. Die prikkels zijn wat ons betreft niet wenselijk. Bijvoorbeeld door over te gaan tot splitsing van scholen of een verdere groei van segregatie in het onderwijs terwijl wij juist beleidsmatig meer naar integratie willen (heterogene brugklassen, etc.) Een categorale school zijn is in dit model financieel voordelig. Er zit ook een prikkel in om niet rendabel opleidingsaanbod met weinig tot geen alternatieven thuisnabij (straal van 20 km) dan meer niet aan te bieden. Dat geldt vooral voor de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen in het VMBO en het keuzeaanbod in de bovenbouw HAVO/VWO.

Er wordt een tijdelijke overgangsmaatregel voorgesteld en een extra regeling voor scholen die er 3% of meer op achteruitgaan. Die cesuur is arbitrair (= 2,8% minder bekostiging niet bijna gelijkwaardig en even lastig te realiseren). Een verandering (forse verhoging) van de vaste voet voor brede scholengemeenschappen en een gelijke bekostiging voor alle leerlingen of een structurele toeslag voor deze scholen biedt wellicht een oplossing.

De effecten van de nieuwe bekostiging voor scholen in dunbevolkte rurale gebieden zijn over het algemeen negatief. Dat geldt in mindere mate of niet voor scholen in urbane gebieden. Het is de vraag of het argument van eindelijk rechtvaardigheid en gelijkheid in bekostiging niet leidt tot vergroting van de nu al bestaande ongelijkheid in de verdeling van onderwijsmiddelen tussen de plattelands regio's en de dichtbevolkte regio's en een toename van de segregatie in ons onderwijssysteem.

Er wordt een tijdelijke overgangsregeling voorgesteld, maar aan de uiteindelijke grote en structurele negatieve gevolgen van dit bekostigingsstelsel voor de bovengenoemde scholengemeenschappen wordt geen aandacht gegeven. Deze brede scholengemeenschappen hebben een regionale functie, doordat zij voor veel leerlingen goed bereikbaar zijn en alle reguliere schoolsoorten aanbieden. Een belangrijke functie van het oude bekostigingsmodel was dat brede scholengemeenschappen hun volledige, brede onderwijsaanbod konden handhaven omdat zij door het structureel hogere subsidiebedrag per leerling voor sommige schoolsoorten, minder goed renderende afdelingen/schoolsoorten toch konden blijven aanbieden. In het nieuwe bekostigingsstelsel is dat niet meer het geval. Dit betekent dat besturen gedwongen worden minder goed renderende schoolsoorten / afdeling te sluiten. Dit leidt tot verschraling van het aanbod in de krimpregio's.

Er wordt geen aandacht geschonken aan de wijze waarop dit bekostigingsmodel doorwerkt op nevenvestigingen VO die onderdeel zijn van een ROC/AOC? Worden die ook op gelijke bekostigd?

Tenslotte welk probleem lossen wij nu op? De ene ervaren ongelijkheid wordt ingeruild voor een nieuwe ongelijkheid met grotere gevolgen voor scholen die het toch al moeilijk hebben door krimp en negatieve verevening in het samenwerkingsverband.